

5. Голубцова І.А. Впровадження інтерактивних технологій / І.А. Голубцова // Організація навчально-виховного процесу. – 2007. – № 9. – С. 159-174.

В статье рассматриваются проблемы из формирования профессиональной компетентности студентов высших учебных заведений с точки зрения использования инновационных методов учебы. Профессиональная подготовка студентов – педагогический процесс, результатом которого является формирование профессиональной компетентности будущего экономиста, который является важной характеристикой деятельности специалиста. Автором представлено и обобщено содержание и значение метода кейса как одного из интерактивных методов учебы. С целью внутреннего обеспечения высшим учебным заведением качества высшего образования нами разработано критерии формирования компетентностей которые обеспечат результат профессиональной подготовки финансистов.

Ключевые слова: компетентностный подход, компетентность, профессиональная подготовка, интерактивные методы учебы, кейс-метод.

The article addresses the problem of formation of professional competence of university students in terms of the use of innovative teaching methods. Professional training of students is a pedagogical process resulting in the formation of professional competence of future economists, which is an important characteristic of professional activities. The purpose of this article is a simulation of professional competence of students through the forms and methods of innovative technologies. The meaning and significance of case method as one of interactive teaching methods have been presented and summarized. The author proves that interactive methods destroy the traditional approach to a student learning, because in the new conditions the student becomes an active participant in the educational process and is at the center of interaction of all its participants, taking an equal position along with them and can demonstrate his/her knowledge and define over his/her level, develop potential, learn to work in a team and independently. During the development of interactive training techniques it is necessary for the teacher to ensure a close relationship of the proposed material with law and practice that are constantly undergoing changes and improvements. Element of scientific innovation is the development of criteria for the formation of professional competence of students that will provide training results of financiers. This topic has a research perspective that requires searching for ways to formulate and develop conceptual approaches to the justification of the structural and component model for training the future specialist and to develop methodological recommendations for introducing the necessary changes in the study of special disciplines.

Key words: competence approach, expertise, training, interactive learning methods, case method.

УДК 378.14.096.001.26

Ксенофонтів Сергій Саввич,
доктор медичних наук, доцент,
Мукачівський державний університет

КОМПЕТЕНТІСНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ УНІВЕРСИТЕТУ

Стаття окреслює та розглядає сучасні проблемні питання педагогіки вищої університетської освіти у світлі становлення особистості майбутнього вчителя. Для формування професійно-особистісних здібностей майбутнього вчителя особливого значення набуває проблема творчої самореалізації в університетському середовищі та оволодіння способами різних видів педагогічної діяльності, що забезпечує розвиток індивідуально-особистісних якостей та професійної компетентності. У зв'язку з цим актуалізується необхідність створення особливого оновленого університетського середовища, що спонукає до самореалізації особистості, а саме - середовища розвитку.

Ключові слова: освіта, професійна компетентність, освітнє середовище розвитку.

Постановка проблеми Модернізація освіти, яка відбувається у зв'язку з приєднанням України до Європейського освітнього процесу, насамперед, стимулює пошук і удосконалення навчально-педагогічних процесів [1]. Головним завданням вищої школи на сучасному етапі є визначення і всебічне обґрунтування моделі педагога майбутнього. Професійна сфера сьогодні працює з новими специфічними фаховими категоріями — компетенціями. Освітньо-кваліфікаційна характеристика дає основні орієнтири для побудови принципів навчання на підставі удосконалення безперервної практичної професійної підготовки студентів. Якість цієї підготовки визначається основними принципами навчання, серед яких має бути упровадження ідеї компетентнісного підходу у професійну освіту - певної структурної системи методів організації навчальної діяльності для досягнення поставленої мети — формування професійних компетенцій майбутнього фахівця [2]. Компетентнісний підхід має забезпечити формування у студентів досвіду самостійного вирішення пізнавальних, комунікативних, організаційних, моральних проблем, здатності вчитися й самостійно накопичувати та оновлювати знання, удосконалювати уміння, навички.

Мета статті — здійснити аналіз впровадження сучасних педагогічних технологій на профільних кафедрах задля формування професійної компетентності майбутнього фахівця.

Результати дослідження. На початку учбового етапу вузівської освітньої підготовки, перевага повинна надаватися

організації навчання, що сприяло б розвитку особистих здібностей студента, логічного мислення, умінню використовувати теоретичні знання у практичній діяльності. На університетських профільних кафедрах у зв'язку з цим мають висуватися сьогодні нові завдання, застосовуватися інноваційні підходи, зрозумілі методики освіти.

Варто звернути увагу на основну форму організації навчального процесу у ВНЗ, активізувати навчальний процес, залучити студента до активної співпраці, виходячи з того, що активізація лекції спонукає студентів до аналізу та зіставлення фактів, доведення чи заперечення суджень, формулювання висновків та перевірки їх правильності чи коректності. Важливе значення при розробці таких лекцій ми приділяємо визначенню чіткого обсягу навчального матеріалу, структурі теоретичної і практичної частин, їх послідовності, підбору і постановці проблемних питань, практичних вправ, ситуаційних завдань. Досвід проведення лекцій дає нам змогу бути впевненими у частині, яка наголошує, що застосування у межах лекції проблемного методу, використання елементів активного творчого (подекуди – дискусійного) спілкування, сучасних інформаційних технологій, дозволить уникнути її дидактичних недоліків [4]. Студент таким чином стає не стільки об'єктом навчання, скільки активним учасником навчального процесу, його роль усвідомлено ускладнюється — він перетворюється зі споживача готових знань у дослідника, який має інтерес до оволодіння новими технологіями і методами дослідження для досягнення найкращих результатів своєї праці. Впровадження

проблемних лекцій, спрямованих на розвиток аналітичного та логічного мислення студентів, характеризується посиленням акцентів на кількох важливих моментах: концентрації уваги студентів на ключових питаннях теми лекції; окресленні важливого матеріалу, який необхідно доопрацювати самостійно; постановці та розгляді в діалоговому режимі одного із питань, які через певні обставини не отримали належного висвітлення у підручниках; наданні змоги студенту провести самоперевірку засвоєння інформації.

Для підвищення ефективності лекції вважаємо за доцільне застосовувати заходи з активізації інтелектуальної діяльності студентів засобами сучасних інформаційних технологій. В умовах поглибленої комп'ютеризації навчального процесу системне використання мультимедійних засобів стало чинником, який дозволив інтенсифікувати такі лекції. Прекрасний ефект дає проведення лекції у режимі мультимедійної презентації з використанням програми Microsoft Office PowerPoint. Її складовими є невеликий файл-фільм (сукупність слайдів) з відповідним текстом, графікою, анімацією і звуком, який супроводжує виклад основного матеріалу лекції, концентруючи увагу студентів на головних аспектах теми. Одночасно поглиблюється, інтенсифікується і робота викладача, оскільки розроблені мультимедійні матеріали легко поновлюються, доповнюються, удосконалюються, зберігаються.

Під час практичного заняття при виконанні тестових завдань, ситуаційних задач, усного опитування, проводиться робота студентів при розгляданні конкретної навчально-ігрової ситуації із конкретними тематичними питаннями, в об'ємі накреслення можливих тактичних та вирішення доцільних, у даному навчальному випадку, науково-пізнавальних схем. На часі впровадження в університетському освітньому процесі передових освітньо-навчальних розробок, тож наполегливо намагаємося втілювати в педагогічний процес елементи таких новітніх технологій як крос-дисциплінарна компетентність і крос-культурна взаємодія. Крім того, вже зараз важливо освоювати навички, формувати компетенції, які будуть затребувані через три-чотири роки. Це вміння працювати з великими обсягами даних - тобто обчислювальне мислення, навички продуктивної роботи в освітньому просторі, знання нових тенденцій та напрямків групових медіа-комунікацій.

У процесі обговорення предметної або модельованої ситуації викладач виступає як джерело додаткових відомостей, надаючи студентам необхідні вихідні дані, орієнтовні показники, додаткові критерії, дані найсучасніших досліджень, узгоджує питання, які виникли в процесі дискусії, та доповнює відповіді студентів тощо. Викладач повинен виступати як дистриб'ютор і організатор постійно мінливого навчального середовища, а не як носій інформації. У цих умовах система організації навчального процесу стає досить гнучкою, здатною адекватно реагувати на складові сучасного соціального замовлення системи вищої освіти. Таким чином, відбувається закріплення отриманої студентами інформації, а відповідно до цього, ми можемо спостерігати процес не тільки засвоєння знань і формування навичок, що певною мірою впливає на формування професійних компетенцій майбутнього фахівця, але й можемо простежити реальний процес вирішення поставлених педагогічних завдань. Вважаємо, що виклад навчального матеріалу саме у такій формі є доцільною педагогічною технологією при вивченні базової профільної дисципліни та інших фахових предметів.

Стратегії соціально економічного розвитку України підняли питання про досягнення нової якості загальної освіти,

яка передбачає необхідність створення нової моделі школи загалом. Основним результатом діяльності навчального закладу має бути не система знань, умінь і навичок а отриманий набір ключових компетенцій в інтелектуальній, громадянсько-правовій, комунікаційній, інформаційній сферах. Компетентнісний підхід у освіті передбачає формування в студентів загально-навчальних умінь, передбачає перехід від особистих (приватних) умінь і конкретних навичок, від інформації як предмета запам'ятовування – до школи мислення, дії і розвитку здібностей людини.

Актуальність впровадження такого підходу обумовлена стійким попитом на людину з розвиненим інтелектом, здібностями конструктивно-вільно спілкуватись в умовах багатфакторного світу, ефективно обробляти будь-яку інформацію, продукувати креативні ідеї, успішно вирішувати конкретні життєві та професійні проблеми. Розглядаючи професійну компетентність, як системну інтегративну єдність когнітивної і діяльнісної компоненти, можна зробити висновок, що вона не обмежується ні окремими рисами особистості або їх загалом, ні окремими знаннями, вміннями та навичками. Вона не тільки відображає доступні людські здібності, але дозволяє бути успішним у професійному плані. Компетенції виступають у якості складових компонентів професійної компетентності, що дає змогу застосувати чи реалізувати її на практиці.

В контексті плінних реформ педагогіка вищої університетської освіти реагує на зміни ще досить повільно. Сьогодні, вчитель вже не є асемблером і єдиним джерелом знань студентів, він стає організатором та координатором навчальної діяльності дитини, що вимагає змін в розумінні самим вчителем його місії і змісту своєї діяльності. У світлі сучасної навчальної місії професійної освіти, перед педагогічним суспільством стоїть виклик щоб сформувати майбутнім освітянським фахівцям навички самоосвіти та постійного прагнення до самореалізації. Для становлення особистості майбутнього вчителя особливого значення набуває проблема творчої самореалізації в університетському середовищі та оволодіння способами різних видів педагогічної діяльності, що забезпечує розвиток індивідуально особистих якостей та професійної компетентності. У зв'язку з цим, актуалізується необхідність створення особливого оновленого університетського середовища, що спонукає до самореалізації особистості; тобто цей освітній процес повинен створити умови для здійснення компетенцій, оскільки виміряти компетенції майже неможливо.

Компетенції можуть бути визначені тільки в умовах фактичної працездатності, тобто за умови застосування компетенції, реалізації існуючих передумов, що дозволять у майбутньому досягнення відповідного успіху. Тим не менш, не можна стверджувати, що компетентність неможливо описати або деталізувати. Дослідники припускають диференціювати компетенції відповідно до типу виникаючих самоорганізованих дій між суб'єктом та об'єктом [3]. Один із шляхів створення середовища розвитку в університеті, орієнтований на формування компетенції в сучасних європейських концепціях, є використання наукових досліджень як методики навчання. Місія сучасного університету - це не наукові дослідження та освіта, а освіта через дослідження.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Основними шляхами вдосконалення системи підготовки майбутніх фахівців в університетах є впровадження інноваційних педагогічних технологій, які сприяють формуванню високо компетентних спеціалістів.

Список використаних джерел

1. Вища освіта України і Болонський процес: Навч. посіб. / За ред. В.Г. Кременя; авт. колектив: М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Грубінко. — Тернопіль, 2004. — 384 с.
2. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб./ А.І. Кузьмінський— К.: Знання, 2005. — 486 с.
3. Самойлов Е. А. Философские основания компетентностно ориентированного образования Е.А. Самойлов // Философия

образования. - 2008. - № 2 (23). - С. 86-93.

4. Чернилевский Д.В. Дидактические технологии в высшей школе./ Д.В. Чернилевский — М.: Юнити-Дана, 2002. — 437 с.

В статье рассматриваются современные проблемные вопросы педагогики высшего университетского образования с учетом становления личности будущего учителя. Для формирования профессиональных и личностных качеств будущего учителя особое значение имеет проблема творческой самореализации в университетской среде, овладение способами разнообразных видов образовательной деятельности, что обеспечивает развитие индивидуальных личностных качеств и профессиональной компетентности. В этой связи, актуализируется необходимость создания обновлённой особенной университетской среды, что приводит к самореализации личности, а именно - образовательной среды развития.

Ключевые слова: образование, профессиональная компетентность, образовательная среда развития.

In the context of higher education reforms occurring University education responds to changes quite slowly today, the teacher is no longer assembler and sole source of students ' knowledge, he becomes an organizer and coordinator of the educational activity of the child, which requires changes in the understanding of most teacher his mission and content. In the light of modern professional training mission education, in front of the pedagogical society is worth a call to form future educate professional's skills of self-education and constant desire for self-realization. For the formation of the personality of the future teacher of special significance is the problem of creative self-realization in the University environment and adopting methods of different types of educational activities, which ensures the development of individual personal qualities and professional competence. In this regard, insofar as the need for a special updated the University environment, which leads to self-realization of personality; that is, this educational process should create conditions for the exercise of competences, because the measure competence is almost impossible. To make a conclusion about the competence, which has a particular person only based on observations does not seem possible because the competence are the internal preconditions for self-organized human activity. Competence can be defined only in terms of actual performance, i.e. the conditions of application of the competence, the implementation of existing preconditions that will allow in the future achieving corresponding success. However, you cannot argue that competence is impossible to describe or detail. The researchers suggest differentiate competence according to the type of their self-organized actions between subject and object. One of the ways to create a development environment in the University is oriented on forming competence in modern European concepts, is the use of scientific research as a methodology of learning. The Mission of the modern University is not scientific research and education, but education through research.

Key words: education, professional competence, education graduate development environment.

УДК 378.147

Опанасенко Віталій Петрович,
кандидат педагогічних наук, старший викладач,
Вовк Богдан Іванович,
аспірант, Глухівський національний педагогічний
університет імені Олександра Довженка

ІНФОРМАЦІЙНО - КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ ПТНЗ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У статті розкривається питання впливу інформаційно-комунікаційних технологій в організації самостійної роботи на формування самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів практичного навчання ПТНЗ. Розглянуті підходи до визначення понять «самостійна робота», «інформаційно-комунікаційні технології». Окреслено основні шляхи організації самостійного навчання майбутніх педагогів з використанням ресурсів Web-мультимедіа енциклопедії в процесі їхньої підготовки до лекційних занять.

Ключові слова: викладач практичного навчання, інформаційно-комунікаційні технології, самоосвітня компетентність, самостійна робота, web-квест.

Постановка проблеми. В умовах глобальної освіти важливими завданнями підготовки висококваліфікованих фахівців для закладів профтехосвіти, здатних до компетентної професійної діяльності на рівні європейських і світових стандартів, є формування у майбутніх викладачів практичного навчання самоосвітньої компетентності. За визначенням М. В. Ольховської, самоосвітня компетентність є інтегративною особистісною якістю, котра забезпечується емоційно-ціннісним відношенням до саморозвитку та самоосвітньої діяльності, системою знань про планування й реалізацію самоосвітньої діяльності; готовністю до безперервного саморозвитку, самовдосконалення та самоосвіти [1, с. 86].

Проблема самостійності в освітньому просторі особливого значення набуває в період широкого впровадження сучасних інформаційних технологій – розміщення інформації на електронних носіях у класичних бібліотеках і, основне, у Всесвітній мережі Інтернет [2].

З метою вирішення зазначеної проблеми в освітній процес підготовки майбутніх фахівців впроваджують різні форми і методи навчання, визначають оптимальні шляхи

інтеграції навчально-виховного процесу і науково-виробничої сфери, а також проводять пошук нових та більш ефективних форм організації самостійної роботи студентів.

Для досягнення високого рівня фахової майстерності майбутніх викладачів практичного навчання ПТНЗ перш за все необхідно змінити підходи до організації самостійної роботи, з тим, щоб її результати були максимально ефективними. Одним з інноваційних підходів організації самостійної роботи є впровадження в навчальний процес інформаційно-комунікаційних технологій. Студентська молодь, яка є важливою частиною сучасного інформаційного суспільства, повинна володіти тими знаннями, уміннями та навичками, які необхідні для роботи з новітніми інформаційно-комунікаційними технологіями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведений аналіз досліджень і публікацій українських та зарубіжних науковців С. Архангельського, В. Буряк, І. Бендера, С. Гончаренка, І. Зимньої, В. Козакова, В. Кременя, Н. Кузьміної, О. Малихіна, І. Підласого, І. Прокопенко з проблеми організації самостійної роботи дали змогу